

умінь і навичок, доповнення уявлень учасників щодо життєвих, професійних ситуацій. Основною метою ігрових технологій є організація різноманітних комунікацій, зокрема професійно спрямованих. Використання ігрових технологій дає змогу через програвання умовних професійних ситуацій у подальшому коригувати реальну комунікативну діяльність, забезпечує розвиток уміння слухати, обробляти й застосовувати отриману інформацію, сприймати й розуміти суб'єкта комунікації.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів є процесом тривалим, творчим, цілісним і продуктивним. Реалізація вищезазначених умов, на нашу думку, забезпечить підвищення якості формування комунікативної компетентності майбутніх вчителів початкових класів.

Література

1. Бірюк Л. Я. Формування комунікативної компетентності майбутнього вчителя початкових класів у процесі професійної підготовки (психолого-академічний аспект) : навчальний посібник / Л. Я. Бірюк. – Глухів : РВВ ГДПУ, 2008. – 210 с.
2. Вторнікова Ю.С. Структура комунікативної компетентності педагога / Ю.С. Вторнікова // Зб. наук. праць Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини. – 2012. – Ч.3. – С. 41-48.
3. Державний стандарт початкової загальної освіти // Початкова школа. – 2011. – №7. – С.1–18.

УДК 372. 881. 116. 12

О. М. ХОМА, А. М. ДАНКОВИЧ
Мукачівський державний університет

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ У ПРАКТИЦІ РОБОТИ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Інтерактивні методи навчання у центрі дослідження низки педагогів, лінгводидактів (О. Митник, Л. Пироженко, О. Пехота, О. Пометун, М. Швардак, та інші). Основи інтеракції були закладені В. Сухомлинським. Сьогодні вони набрали нового змісту. За словами Л. Пироженко, О. Пометун, «учитель в інтерактивному навчанні виступає як організатор процесу навчання, консультант, який ніколи не «замикає» навчальний процес на собі» [5, с. 38]. Головними в процесі навчання є зв'язки між учнями, їх взаємодія та співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями учасників процесу, учні беруть на себе відповідальність за його наслідки.

За дослідженням О. Пометун [4, с. 67], якщо йдеться про інноваційні інтерактивні технології навчання та методику їх використання, необхідно пам'ятати, що діти вчаться ефективно, якщо: є мотивація до навчання; використовуються методи, які відповідають різним стилям і способам навчання; створено приязне комфортне середовище; є можливість застосувати їхні знання і вміння; володіють відчуттям контролю над процесом навчання; досягають успіхів; є можливість випробовувати нові знання на практиці і використати набуті знання; повністю залучаються у процес навчання; мають

достатньо часу на засвоєння нових знань і вмінь; можуть побачити використання набутих знань та вмінь на практиці.

Таким чином, мета інтерактивного навчання – створення вчителем умов навчання, за яких учень сам відкриватиме, здобуватиме й конструюватиме знання та власну компетентність у різних галузях життя.

У практиці роботи початкової школи інтерактивні технології навчання займають провідне місце. Опитування вчителів початкової школи показало, що учні краще засвоюють навчальний матеріал, є більш креативними, у роботі привчаються до співробітництва. Бесіди з учнями 3 класів засвідчили, що їм до вподоби працювати в групах, парах і новий матеріал засвоюється краще.

Інтерактивні технології навчання вимагають певної структури уроку. Подаємо цю структуру уроку [6, с.45].

1. Мотивація .
  2. Оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів .
  3. Надання необхідної інформації.
  4. Інтерактивна вправа.
  5. Рефлексія (підбиття підсумків), оцінювання результатів уроку .
- Зупинимось на кожному етапі зокрема.

Мотивація. Мета етапу - сфокусувати увагу учнів на проблемі й викликати інтерес до обговорюваної теми. Мотивація чітко пов'язана з темою уроку, вона психологічно готує учнів до її сприйняття, налаштовує їх на розв'язання певних проблем. Матеріал, поданий під час мотивації, наприкінці підсумовується і стає «місточком» для представлення теми уроку. Для цього можуть бути використані прийоми, що створюють проблемні ситуації, викликають у дітей здивування, зацікавленість до знань та процесу їх сприймання. Це може бути короткочасна розповідь учителя, бесіда, демонстрування наочності, нескладна інтерактивна технологія. З інтерактивних вправ можуть бути використані такі: вилучи зайве, роз'єднай слова, криголам, мікрофон, скринька скарг.

Другий етап інтерактивного уроку - оголошення теми та очікуваних навчальних результатів. Мета - забезпечити розуміння учнями змісту їхньої діяльності, тобто того, чого вони повинні досягти і чого від них чекає вчитель. Без чіткого і конкретного визначення та усвідомлення учнями навчальних результатів їхньої пізнавальної діяльності, особливо на уроках з використанням інтерактивних технологій, учні можуть сприйняти навчальний процес як ігрову форму діяльності, не пов'язану з навчальним предметом. Формулювання результатів інтерактивного уроку має відповідати таким вимогам: висвітлювати результати діяльності учнів на уроці: чітко відображати рівень засвоєння знань учнів, розвитку навичок і вмінь, емоційно-ціннісної сфери учня, яка забезпечує формування переконань, характеру, вплив на поведінку тощо; результати мають бути сформульовані за допомогою дієслів, наприклад: знання - пояснювати, визначати, порівнювати тощо; бути лаконічним, ясным і абсолютно зрозумілим для всіх: учнів, учителя, присутніх. Доречно використати такі інтерактивні вправи: дешифрувальник, морський бій - 1, загадкові будиночки, мікрофон .

Надання необхідної інформації. Мета етапу - дати учням достатньо інформації, щоб потім на її основі виконувати практичні завдання. Для того, щоб зекономити час, можна подати інформацію в письмовому вигляді для попереднього (домашнього) вивчення. На самому уроці вчитель може ще раз звернутися до неї, особливу увагу звернути на практичні поради, якщо є потреба, прокоментувати терміни або організувати невеличке опитування.

Інтерактивна вправа - центральна частина заняття. Її метою є практичне засвоєння навчального матеріалу, досягнення поставлених цілей уроку. Під час її проведення обов'язковою є така послідовність роботи: інструктування, під час якого вчитель розповідає учням про цілі вправи, правила, послідовність дій і кількість часу, відведеного на виконання завдань; запитує, чи все зрозуміло учасникам; об'єднання учнів у групи та розподіл ролей. Наступний етап - презентація результатів виконання вправи, рефлексія результатів учнями: усвідомлення отриманих результатів, що досягається спеціальним обговоренням або за допомогою інших прийомів.

Рефлексія (підбиття підсумків), оцінювання результатів уроку. Рефлексія є дуже важливим етапом інтерактивного заняття. На етапі рефлексії доцільні інтерактивні вправи: сенкан, незакінчені речення, інтерв'ю, абетковий суп, виграш у лотереї, тестування, трихвилинне есе, крісло автора.

У процесі дослідження нами було розроблено окремі методи і вправи інтерактивного навчання. Пропонуємо фрагмент уроку української мови (4 клас) із застосуванням методу «Прес». Тема. Однорідні члени речення.

Чотири пари учнів працюють одночасно. Перед кожною парою стоїть завдання відповідати на поставлене запитання виключно за поданим кліше:

- 1 -а пара — « Я вважаю, що...»;
- 2-а пара — «...тому, що...»;
- 3-я пара — «...наприклад...»;
- 4-а пара — « Таким чином...».

Отже, нами розглянуто інтерактивні методи навчання, їх застосування в практиці роботи початкової школи.

Література

1. Митник О. Ненав'язливе навчання: інтерактивні методи навчання як засіб розвитку мислення учнів / О. Митник // Учитель початкової школи. - 2015. - №3. - С.24-27.
2. Митник О. Мозкова атака як інтерактивний метод навчання як / О.Митник // Учитель початкової школи. - 2014. - №10.- С.34-36.
3. Пехота О.М. Освітні технології: Навч.-метод. Посіб. /О. М. Пехота, А. З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг.ред. О. М. Пехоти. - К. : А.С.К., 2001. - 256 с.
4. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : Наук.-метод. Посібн. – К. : Видавництво А.С.К., 2004. - 192 с.
5. Пометун О. І., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання: терія, практика. досвід / О.І.Пометун, Л.Пироженко. – К., 2002. – 135 с.
6. Швардак М.В. Педагогічні технології в початковій школі : опорні конспекти / М.В. Швардак. - Частина 1.- Мукачево : МДУ, 2013. - 73 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>